

FELSŐMAGYARORSZÁGI HÍRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Késziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5.
Kiadóhivatal: Randeremmann III. és Társándl.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona. Félévre 6 korona.
Negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 12 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

Házfelosztás.

— szept. 19.

Wekerle programbeszédéből a legkiemelkedőbb momentumként a házfelosztásra való felhatalmazásnak bejelentését emeljük ki. Azért nem a választójogot, mert ma már vitán felül áll, hogy magyar kormányelnök anélkül egy percig sem maradhat a helyén. Wekerlének tehát a választójogra vonatkozó abszolút liberális és demokrata nyilatkozata senki előtt nem volt újság és senkinek nem volt meglepetés.

Ellenben örömmel és megnyugvással hallottunk ujonnan való leszövezését annak, hogy a kormány kész felosztani a Házat, ha a parlamenti többség a kormány létalapja, a választójog alól ki akarja szedni a gyékényt. Wekerle még jóhiszemű, még bizik a józan ész felülkerekedésében, mi azonban — őszintén bevalljuk — nem vagyunk annyira optimisták és nem különösen Tisza István gróf beszéde után, amely a legerszebbben konzervenciák levonásával fenyegeti meg Wekerle választójogi kormányát.

Tisza parlamenti szerepének ezuttal csak örövendhetünk. És a kormány is szerencsésnek mondhatja magát, hogy Tisza felfedte ősi terveit s ezzel újlag bebizonyította, hogy a parlament mai összetételében nem alkalmas arra, hogy a kormányt alkotó munkájában támogassa. Ha a helyzet így marad, a kabinetnek más dolga nem lesz, mint indemnitási hozzájárulásról alködni Tiszákkal és minden egyes törvényjavaslat alkalmaival meg kell ujtani diplomáciai tanácskozásait a munkapárttal.

Az a szép és a nemzet közvéleményét minden tekintetben kielégítő program, amelyet Wekerle adott, valóban csak úgy valósulhat meg, ha a kormányt támogató pártok, amelyek ma is a választók túlnyomó többségét képviselik, a parlamentben is többséghez jutnak. Csak így lehet fel teljes súlylyal a kormányt az Ausztriában egyre gyakrabban fellépő antant-izü propagandával szemben, amely — akár ellenünk hadat viselő ellenségeink — hódítási célokat hangoztatnak Magyarországgal szemben. Wekerle erélyel és komoly határozottsággal utasította vissza ezeket a törekvéseket, de a kormány cselekedetének csak az adhat igazi erőt, ha nem állnak utjába munkapárti frondörködők.

Ezért tartjuk mi Wekerle be-

szédében a legfontosabb momentumnak a házfelosztás ígérését. Az volna a mi legnagyobb elégtételünk, ha a Wekerle programjában ez volna legelső, amely megvalósításra kerül. Belátjuk, hogy nagy nehézségek torlódhatnak a háborús választások elé, de inkább küzdünk meg ezekkel, mintsem a mai lehetetlen parlamenti viszonyok kényes helyzetét nyögjük továbbra is.

10.000 KORONA

A „MINDEN SZÁZADIK” ALAPRA.

Gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernő és gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernő adománya

— szept. 19.

Az emlékezés gyorsrúptú szárnyain szálljunk vissza nem is oly régen mulott évek szomorú szeptemberébe. Amikor az első dör sejtése mes ezüst himpóral borította be a földeket és a dusan megrakott szőlőtőkék biztató ígérteket nyújtottak, száz és száz ajak fölön kérdezte egymástól, vajjon kifogja Hegyalja kincseit szűretelni? A sok kérdés mögött ott lap pangott azonban biztatón, sokat ígérő az a tudat, hogy a Kárpátok évezredek gerinceit, oroszlának módjára őrzik, védik a magyar katonák ezrei. És a magyarok Istene nem engedte valóra válni a szomorú sejtéseket. A betolakodott orosz medve betört véres fejjel menekült és a Hegyalja arany borát szőősgazdáink szűrték.

A gránicon őrtálló véreink közül azonban nagyon, de nagyon sokan alusszák örök álmaikat a kárpátok hűfede bércsei alatt.

A szeptemberi szűreti idő poézise helyett sok helyre a gond, a bánat költözött. Amilyen gyorsasággal pergett le az idő kereké, épen olyan gyorsan szaporodott azoknak a bánatos ezre is, akiknek apját, kenyerkereső testvérét halálba szőlította a magyarság közismert hazaszeretete. É: ahogy a háború vérzivatarának tréhe megszűlt a maga sújtottait, épp úgy megteremtette azokat is, akik a földig verteket felemelik.

Válvetett igyekezet, minden kínálkozó alkalomnak jótekonyságra való felhasználása, Krisztusi szeretet, nemesszerénység julképezik ezeket, akik a segítés apostoláus szegődtek.

És hogy áldásúsv munkájuk menell eredményesebb legyen, ma guk járnak elől, követésre buzdító sent példával.

Ma ujabban a „minden századik”-at mozgalom lelkes megindította áldoz a jótekonyságnak és errel a vármegye főispánját alábbiakban értesíti:

Mélyen tisztelt Főispán úr!

Elcselt kárpátí főiseink és különösen gróf Wolkenstein Oswald 7 es huszár főhadnagy emlékére, borteremsünk remélt ózsász hor-

dójból már előre óhajtuk a „Mind den századik”-at 10.000 koronával beváltani és pedig ezen összeg 2/3 át a sátoraljauhelyi jöltéti bizottság rendelkezésére, 1/3 át pedig a hadrogereszturi és hadrogereszturifaludi szegények, főleg a vagyontalan hadi ösvegyek és árvaik javára azon kikötéssel, hogy ezen összeg a világháború utolsó legnehezebb idejében a nagy nyomor enyhítésére fordíttassék.

Sátoraljauhely, 1917. szept. 15.

Legkiválóbb tisztelettel:

Gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernőné szül. br. Sennyey Maria

Gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernő.

Nem akarjuk a cselekedet szépségét szószallangokkal elcsufítani, ninces is dicsőró jelző tárhadunkban, amely megfelelő volna Széchenyi Ernő grófné munkálkodását esetelni.

Mi is avval a sokat kifejező egyszerű mondatlál ékitjük cselekedetét amivel ujabban az ő szegény asszonyai szózták köszönés helyett a „Grófnét” üdvözölni:

Ádja meg az Isten mind a két kezével!

A KORMÁNY A VÁRMEGYE KÖZ-HIVATALNOKAIÉRT

Uj segély. — A beszerzési előleg. — Messze-menő intézkedések jelent be Ugron Gábor.

— szept. 19.

Ugron Gábor belügyminiszter körrrendeletben értesítette a vármegyei közigazgatási hatóságokat, hogy az állami és közigazgatási tisztviselők és alkalmazottak részére a minisztertanács az 1917. évre a tavalyihoz hasonló módon ujab beszerzési előleget engedélyezett és pedig a folyton emelkedő drágaságra való tekintettel, a mult évben folyósított előlegeknél valamivel nagyobb. Az előlegeket szeptember végéig utalványozzák ki az illetékes hatóságok. Az összeg nagyságának megállapításánál irányadóul veszik az illető tisztviselő család állapótát és vagyoni helyzetét.

A belügyminiszter körrrendeletében külön kiemeli, hogy a kormány a közhivatalnokok helyzetén a legmesszebbmenő intézkedésekkel kíván segíteni. A kormányt szándéka, hogy törvényjavaslatot terjesszen be az országgyűlésen a közszolgálati tisztviselők ujab háborús segélye dolgában. Ebben a törvényjavaslatban foglalnak bele az uj beszerzési előlegre vonatkozó rendelkezést is.

A belügyminiszter kívánatosnak tartja, hogy a köztisztviselők és alkalmazottak minden szükségletüket a beszerzési csoportok után vásá-

rolják meg. Ehhez segítőkészet fog nyújtani az idén az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke. A beszerzési csoportokat az élelmiszerek kivül megfelelő mennyiségű ruhakodási cikkekkel is ellátják.

TEREMTSÜNK RENDET A PIACOKON.

— szept. 15.

Szervezzünk polgárőrséget.

Az Országos Közélelmezési Hivatal rendeletet intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez, melyben a Közélelmezési Hivatal elnöke kifejezett ad annak az ország-szerte általános panasznak, hogy ugy a termelők, mint a kereskedők nyíltan követelnek és kapnak a megállapított maximális árnál magasabb vételért zöldség, fűzelék és gyümölcsökért és a hatóságok e tekintetben nem végzik a szükséges ellenőrzést. Az Országos Közélelmezési Hivatal ennél fogva felhívja a hatóságokat, hogy a maximális áraknak betartására, ugy a nyílt piacokon, mint üzletekben az eddigieknél nagyobb figyelmet fordítson és az aisébbfokú rendőrhatalóságokat a fokozott ellenőrzésre ne csak szigoruan utasítsa, de utasításának betartását minél gyakoribb esetben személyesen is ellenőriztesse. Az Országos Közélelmezési Hivatal annak megfontolását is kérdés tárgyává teszi, vajjon az árdrágítók visszaéléseinek kiderítésére és leleplezésére nem lehetne-e a polgárőrség mintájára olyan társadalmi szervezetet alapítani amely részben pótolná a rendőrközlegekben mutatkozó személyzeti hiányt és amely hatósági jogkör nélkül ugyan, de azért az eddiginél jóval nagyobb körben lehetne a rendőrközlegeknek segítségére.

Allitunk fel rögtöniteltó piaci bíróságot.

Előnyösen mozdítaná elő a piacra szorult vásárló közönségünk bevásárlásait a piacon felállítandó rögtöniteltó rendőrbíróság is. Ugyanis már a helyszínen volnának felelősségre vonható azok a kofák és termelők, akik a maximális ár vagy aránytalanul magas áron hozzák forgalomba termelvényeiket. Az uj intézmény Budapesten például nagy-szerűen bevált és működése óta határozottan csökkent a kihágások száma, mert az eladók óvakodnak a rögtöniteltó rendőrbíróság elé kerülni. Óakéntelend felmerül az a gondolat, hogy a helybeli piac parazitáinak garázdálkodásait nem volna-e helyes ugyanilyen módon megfékezni? Tudvalevőleg igen kevés rendőr teljesíthet szolgálatot a helybeli piacon, mert a rendőrök legna-

gyobb része katonai szolgálatra vonult és a kiegészítők csak gyöngön tudnak megfelelni feladatuknak. Rendkívül sok idővesztéssel jár, amíg a maximális árat tullepő eladót és a tanukat felvezetik a városára és ott jegyzőkönyveket vesznek fel velük. Egy-egy ilyen eset a rendőrtől legalább egy-két óra időt rabol el és ezáltal a piac nélkülni kénytelen a rendőroket. Éppen ezért jó lenne, ha a hatóság a piacon valahol kibérelne egy helyiséget és abban felállítaná a rögtönítelő rendőrbírósgót.

Tisztviselők kertészkedő csoportjának megalakítása.

— szept. 19.

A közlelémezési hivatal az illetékes miniszteriumokkal egyetértőleg a rendelőt egész áradatát zudította a közigazgatási hatóságokra, amelyek mindegyikében érélyes felszólítást intézett az illetékes tényezőkhöz, hogy teljes erejükkel a termelés felfokozásának érdekében munkálkodjanak.

A termelési akcióba nemcsak a földműves elem, hanem a katoiaság, tisztviselői kar, tanuló ifjuság is belesz vonva és a kormány részéről a legmesszebbmenőleg támogatva. Ingóyenesen vagy mérsékelt bérösszeg mellett jutnak a földterületekhez, vetőmagot, palántákat, szerszámokat kapnak, csak hogy minél fényesebb eredményt produkáljanak, hogy ezáltal ellenségeknek galád céljukat — kitéheztestünket — el ne érhessek.

Az ország legnagyobb részében, legtöbb városában, hogy messzire ne menjünk pl. Miskolcon, Kassán, Nyiregyházaán létesülnek is ugynevezett tisztviselő kertek, nálunk azonban ez nem volt megszervezhető. Létesített ugyan a város egy 20 holdas bolgár kertészetet ez azonban kis részben a csapadék nélküli időjárás következtében, legnagyobb részben pedig a kertészetet kezelő, de absolute hozzá nem értő egyik képviselőtestületi tag járatlansága folytán kedvező hozamot nem nyújtott. A bizottsági tag úr belekontárkodott a kertészet mesterségbe és tönkre tette az egész kertészetet.

Most azután Farkas Andor polgármester az O. K. H. elnöke intenciójának megfelelően kívánja a konyhakertészet ügyének rendezését. Mindenekelőtt a konyhakertészeti művelés céljaira, fekvésre és minőségre egyaránt alkalmas földek bérbérvételére vonatkozóan kezdett tárgyalásokat. Folyó hó 21-én d. u. 5 órára a városkóza tanácsstermben a helybeli hivatalok, takarékpénztárak és gyárak főnökeit értekezletre hívtá össze, hogy a kertészet szervezésének módoszatait velük megbeszélje.

A polgármester indítványa az, hogy a kertészkedő tisztviselők az Országos Központi Hitelsszövetkezet tagjaként szövetkezetet alakítsanak. Ilyen szövetkezet alakításának

legfőbb előnye az adó- és illetékmentességének felül az, hogy az Országos Központi Hitelsszövetkezet a hozzá csatlakozott szövetkezeteket állandóan vezeti, működésükben tanácsokkal támogatja és megszerzi nekik mindazokat az előnyöket és kedvezményeket, melyekre a termelő szövetkezetek részben a fennálló törvények alapján a földművelés és pénzügyi miniszteriumok részéről igényt tarthatnak.

A közös vetőmag, munkaerőközök és gépek beszerzése, a talajjavítására fordítandó költségek, az öntözóművek és melegágyi berendezkedések az adott viszonyok között legkönynyebben az Országos Központi Hitelsszövetkezet útján érhetőek el, melyek tudvalevőleg nem nyereszdesre, hanem tisztán altruisztikus célok elérésére alapítottak.

A polgármester tárgyalásai eredményéről a legrovidebb idő alatt az O. K. H. elnökének jelentést fog tenni s remélhető, hogy ez a gazdasági év nem fogja a városban lakó tisztviselőket szervezetenül találni.

Miért nincs cukor?

Szomorúan tudott tény, hogy sz.uztus elseje óta a városban nem került cukor kiosztásra. A publikum érthetően türelmetlen és mindenféle furcsa indokokat igyekszik a helyzetnek okát adni.

A késedelem oka iránt illetékes helyen, a közlelémezési ügyosztály vezetőjéről László Ferenc főszemvőnél érdeklődtünk, aki következőkben volt szives a felvilágosítást megadni. A város szeptember havi cukorszükséglete még aug. hó közepén ki lett a szerenosi gyárból utalva és ugyanakkor az értéke is be lett fizetv. Időközben azonban a szerenosi gyár arról értesítette a várost, hogy készlet hiányában nem szállíthat, a mire a cukorközpont a város kontigensét a diószegi gyárból utalta ki.

Az országosan uralkodó szőnmizériák a cukorgyárak üzembében is bizonyos fokú késedelmet okoznak, miért is a cukorgyártás a szokottnál hosszabb időt vesz igénybe és az elszállítás határidőt néhány nappal kitolja. Az e hónap 14-én vett értesítés szerint a cukor azonban már feladásra került és lehetséges, hogy mire e sorok napvilágot látnak, már meg is érkezik.

Van a városnak ugyan 50 mm. készlete, ez azonban nem volt kiosztható. Nem pedig azért, mert a kiosztás előreláthatóság elégtelenséget okozott volna. A város lakosainak egyszerű kiosztásra kerülő cukorszükséglete ugyanis 180 métr. mészse. A meglévő 50 mm. mészseával az igények legkisebb része sem lett volna kielegíthető és kiosztás esetén megindult volna a sok gyarusító kérdés, hogy ez meg az miért kapott és miért nem jutott X nek meg Ypsilónnak. Így inkább az egész fogyasztó közönség szenvedjen nélkülszést,

semhogy egyesek előnyöket élvezzenek.

Legyen tehát a nagyközönség még rövid ideig türelemmel, amikor is mindenkinek a cukor igénye teljes mértékben kielégítést fog nyerni.

HIREK.

— **Stefánia főhercegnő Bodrogoláiban.** Herceg Lónyay Elemér és neje Stefánia kir. hercegnő Bodrogoláiban eltöltött egy heti tartózkodás után Orosvárra utaztak vissza. Ujabbban gyakrabban fordulnak meg Bodrogoláiban, minek jótékony hatása szemmel látható a községben s annak lakosain. Mostani itt tartózkodásuknak maradó emléke lesz azon kisdodóv és gyermekmenekház, melyet 160 gyermek számára fognak felépíteni a következő tavazon, azok számára, kiknek atyjuk a harctéren küad az ellenség ellen, anyjuk pedig különösen a nyári időben mezeli munkával van elfoglalva.

— **Tanítól kinevezés.** A megyéspüspök Szakienka Ferenc okleveles tanítót Tállyára kántortanítóvá nevezte ki.

— **Eltitotta a belügyminiszter az állomásokon a gyümölcsárúsítást.** Ugron Gábor belügyminiszter ma rendeletet küldött a vármegyék alispánjaihoz, akiknek a figyelmét felhívja arra, hogy a vhrást a tisztálatlan víz és a gyümölcs terjeszti. Ezért a belügyminiszter utasítja az alispánt, hogy a vármegye területén levő vasúti állomások környékén tiltsa meg a gyümölcs és a víz árusítását és lépjen érintkezésbe a katonai állomáparanosokkival és állomáslőnökökkel, hogy a pályaudvarokon gondoskodjanak jó és tiszta ivóvízről.

— **A vasúti személydíjzabás emelése.** Lapunk je entette, hogy a kormány a vasúti tarifák újabb emelését vette tervbe. A legu öbbi 80 százalékos tarifaemelés tudvalevőleg f. évi február 1-én lépett életbe. Most nemcsak az árúdíjzabás, hanem a személydíjzabás is fog drágulni. A személytarifák emelése előreláthatólag f. évi november 1-én fog végrehajthatni. Az I. és II. osztályban a tarifaemelés nagyobb méretű lesz, mint a III. osztályban. Az árútarifák emelésére vonatkozólag a Máv. egy elaborátumot dolgozott ki, mely már a kereskedelmi miniszter előt fekszik. Az új árúdíjzabás, melynek életbeléptetése 1918. január 1-ére tervezetik, főleg a tömegáruk szállítását fogja jelentősen megdrágítani.

— **Csak nyerscukrot kapunk.** A Cukorközpont értesítette a várost, hogy mivel a szőnhány a cukorgyári üzemet az elmut tól és tavasz folyamán a rendelkezésünkre álló répa és nyerscukormennyiségek feldolgozásában gyakran huzamosabb időn át akadályozta, sőt néhány gyár az egyre fokozódó nehézségek közt kénytelen volt üzembt beszüntetni, anélkül, hogy a még nála tároló nyerscukormennyiségeket felhasználhatta volna. A gyárak rendelkezésére álló nyerscukormennyiségeknek az új üzembt előtt való fellinomi-

ára számítani nem lehet. Ezért a legközelebbi hónapokban csak nyerscukrot bocsáthat a város rendelkezésére, mely a városi közfogyasztásnak még rendelkezésére álló finomított cukormennyiségekkel együtt volna elosztandó.

— **Kéfe- és meszőlő iparosztályt létesített a m. kir. I. honvéd pótzászlóalj a lábadozó katonák részére,** melynek titata jóvedelme az altisztai alap javára fordították. Tekintettel az ügy humánus voltára, kértnek a nagyérdemű főbirtookosok, gasdák és mindazok, akik ezen iparághoz szükséges nyersanyagban (lőszőr, serte és gyökér) némi felelőssel rendelkeznek, becásássák azt ezen célra díjmentesen, esetleg mérsékelt áron a fenti pótzászlóaljnak rendelkezés re.

Gáll Vilmos saujhelyi kir. Járásbírósgal végrehajtó irodájából.

2581/1917. vh. sz.

Árverési hirdetés.

Dr. Darvas Mihály budapesti ügyvéd által képviselt Kunossy, Szilágyi és társa végrehajthatónak 87 kor. 70 fill. tőke, ennek 1907. év május hó 1 napjától járó 5 százaléki kamata és eddig összesen 49 k. 85 f. perköltés erejéig, amennyibe a követelésre időközben részfizetés történt, annak betudásával, a saujhelyi kir. járásbírósgal 1916/48 sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtott szendevőnél 1916. évi január hó 3-án biróilag lefoglalt és 904 kor-ra becsült ingóságokra az árverés elrendeltetven, — a felülfoglaltak követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek, Sátorlajuhelyen Petőfi-utca 1 sz. alatt leendő meztartására 1917. évi szept. hó 28 napjának d. u. 3 órájt tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő boltberendezés és egyéb ingóságok, a legtöbbet igrók, készpénzfizetés mellett, szükség esetén beosron aul is elfognak adatni.

Sitora saujhely, 1917. szept. hó 16-án.

Gáll Vilmos kir. bir. végrehajtó.

Felölös szerkesztő: Landemann Miksa. Szerkesztő: György Lajos.

35 év óta fennálló borbély üzlet
modern berendezéssel, betegség miatt Sárospatakon a Fő-utcán eladó.

Értekezni lehet Vitkaynéndl.

Uj hordók
150 drb. 50-60 literes
130 „ 100-120 „
40 „ 150-160 „
legjobb minőségű tölgyfából készült budapesti gyártmány ab Budapest K. 74. pr. hektoliter azonnal szállítható.

Szives megkereséseket kér Friedländer Bernát és Fia Vásárosnamény.

A világ legdrágább, de egyszersmind legjobb szivarkahüvelyei

„MODIANO-CLUBSPECIALITÉ“

Vigyázat: Utánzatok vannak forgalomban!

Sodornl való papir ára 20 fillér.

